

PROTOKOLL	PROTOKOLL NR
Biskopsmötet	5/2014
ORT	DATUM FÖR MÖTET
Uppsala	2014-08-25

NÄRVARANDE

Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande
biskoparna Ragnar Persenius, Uppsala
Esbjörn Hagberg, Karlstad
Hans Stiglund, Luleå
Hans-Erik Nordin, Strängnäs
Thomas Söderberg, Västerås
Tuulikki Koivunen Bylund, Härnösand
Eva Brunne, Stockholm
Jan-Olof Johansson, Växjö
Sven-Bernhard Fast, Visby
Martin Modéus, Linköping
Per Eckerdal, Göteborg
Åke Bonnier, Skara
Johan Tyrberg, Lund

INBJUDNA SOM SÄRSKILT FÖREDRAGANDE

Generalsekreterare Helén Ottosson Lovén (87 §)
Kyrkosekreterare Cristina Grenholm (87 § - 89 §, 92 §)
Utvecklings- och planeringschef Erika Brundin (87 §)
Internationell chef Erik Lysén (87 §)
Ekumenikchef Christopher Meakin (88 §, 92 §)
Handläggare Sven-Erik Fjellström och Lennart Andréasson (92 §)

SEKRETERARE

Lena Bohman
Lars Åstrand

§ 76

Ärkebiskopen öppnade sammanträdet och inledde med psalm 201:3-5, bibelläsning och bön.
Ett särskilt välkommen till gemenskapen i biskopsmötet riktades till biskop Johan Tyrberg.

Sammanträdet öppnas

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2014-08-25	5/2014	2 (9)

§ 77

Följande tilläggärenden anmälades:

Föredragningslista

- a) **Aktuell debatt**
Klockringning
- b) **Prästvigning**
Samråd i enskilt ärende
- c) **Mediefrågor**
Enkät från Dagen
- d) **Inomkyrkliga rörelser**
Kyrkliga förbundet
- e) **Vigningstjänsten**
Diakon som biskopskandidat
- f) **Information**
Seminarium i Västerås stift
- g) **Prästutbildningen**
Krav på studier i grundspråk
- h) **Biskopsbrev**
Ämne för kommande biskopsbrev
- i) **Biskopsmötet**
Biskopsmötets planering
- j) **Information**
Branden i Västerås stift

§ 78

Media har under sommaren rapporterat om händelser där kyrkklockor fått ringa och därigenom också manifestera motståndet mot nazistiska rörelser i samhället. Biskoparna delade sina erfarenheter och reflektioner kring detta.

Aktuell debatt
Klockringning

Ärkebiskopen har kommenterat företeelsen till TT och konstaterat att biskoparna kan utfärda rekommendationer inom sitt stift, men att beslut tas lokalt. Klockringning bör användas i första hand för att inbjuda till gudstjänst. Vi ringer i ett positivt syfte, inte i ett negativt. Samtidigt är det viktigt att manifesteras alla människors lika värde, att alla är skapade till Guds avbild, och att försvara människovärdet.

Biskoparna Esbjörn Hagberg och Per Eckerdal har gett ut rekommendationer till församlingarna i stiftet.

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2014-08-25	5/2014	3 (9)

Biskoparna var överens om att det är viktigt att inspirera till ständigt nya sätt att manifesteras människovärdet, och samtidigt att påpeka att varje gudstjänst är en manifestation av människovärdet.

§ 79

Biskop Ragnar Persenius samrådde med biskoparna i ett enskilt ärende angående kriterierna för prästvigning och innehåll i pastorsadjunktsåret.

Prästvigning
Samråd i enskilt ärende

§ 80

Tidningen Dagen har sänt ett par enkätfrågor till biskoparna angående antagning av prästkandidater beroende av deras hållning i frågan om vigsel för par av samma kön.

Mediefrågor
Enkät från Dagen

Biskoparna påminde om den gemensamma hållningen att inte besvara korta enkätfrågor, utan i stället inbjuda till intervju för att få utrymme att ge mer utförliga svar än vad enkäter tillåter. Konstaterades också att man i ett svar kan hänvisa till biskopsbrevet *Kallad till diakon och präst i Svenska kyrkan*.

Biskoparna var överens om att kontakter med media bör skötas via pressekreterarna. Då blir den funktion som pressnätverket utgör så tydlig och effektiv som möjligt.

§ 81

Biskop Per Eckerdal informerade om förändringar inom Kyrkliga förbundet och dess relation till Missionsprovinsen.

Inomkyrkliga rörelser
Kyrkliga förbundet

§ 82

Med anledning av provvalet för ny biskop i Härnösand samrådde biskopsmötet om domkapitlets roll i det fall att en diakon väljs till biskop.

Vigningstjänsten
Diakon som
biskopskandidat

§ 83

Biskopsbrevet om klimat har rönt stort intresse på många sätt, här i landet och internationellt.

I en sammanställning av pressklipp om biskopsbrevet daterad 13 augusti nämns 43 artiklar.

Biskopsbrev
Ett biskopsbrev om
klimat - Uppföljning

Vid Världens fest i Karlstad genomfördes ett seminarium om brevet till vilket så många anmält sig att man fick lov att byta till en större lokal. Under Almedalsveckan fanns klimatbrevet och dess budskap med på flera sätt.

Den engelska översättningen av brevet finns att rekvidrera från kyrkokansliet.

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2014-08-25	5/2014	4 (9)

I en debattartikel i Svenska dagbladet kritiserade Maria Ludvigsson biskoparna och biskopsbrevet. Det svar som ärkebiskopen skrev tillsammans med biskoparna Hans-Erik Nordin och Thomas Söderberg på biskopsmötets vägnar publicerades, enligt tidningens ordning, endast på webben, vilket kan beklagas.

§ 84

Enligt den tidplan som finns för arbetet med kyrkohandboken kommer ärendet att presenteras i biskopsmötet återkommande. Det är en viktig och självklar del i processen.

Biskop Per Eckerdal hade väckt frågan hur biskopsmötet internt ska arbeta med förslaget för att både effektivisera och kvalitetssäkra biskopsmötets yttranden och bidrag in i processen.

Biskoparna samtalade om olika arbetsmodeller, till exempel att visst förberedelsearbete kan göras i mindre grupper, och konstaterade att ärkebiskopen satt upp som punkt på föredragningslistan biskopsmötets arbetsformer, där också denna fråga naturligen hör hemma.

Ärendet skulle återkomma.

Kyrkans böcker

Biskopsmötets interna arbete med kyrkohandboksförslaget

§ 85

Biskopsmötet beslutade

att till kyrkomötets valberedning lämna följande förslag om biskoparnas deltagande i utskottsarbetet:

biskopar Per Eckerdal och Esbjörn Hagberg i gudstjänstutskottet
biskopar Sven-Bernhard Fast och Thomas Söderberg i organisationsutskottet
biskopar Eva Brunne och Hans Stiglund i tillsyns- och uppdragsutskottet
biskop Hans-Erik Nordin i ekonomi- och egendomsutskottet
biskopar Ragnar Persenius och Tuulikki Koivunen Bylund i ekumenikutskottet
biskopar Jan-Olof Johansson och Johan Tyrberg i kyrkolivsutskottet
biskop Martin Modéus i budgetutskottet
biskop Åke Bonnier i kyrkorättsutskottet

Kyrkomötet

Biskoparnas deltagande i utskottens arbete

§ 86

Missionsföreståndare Stefan Holmström har för EFS' ledningsgrupp med distriktsföreståndare tillskrivit biskopsmötet med anledning av hanteringen av SVT:s Uppdrag Granskning den 28 maj 2014.

EFS

Skrivelse från EFS med

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2014-08-25	5/2014	5 (9)

Biskoparna samtalade om skrivelsen. Den grundläggande frågan i anslutning till tv-programmet är hur själavården fungerar. anledning av Uppdrag
granskning

Biskoparna konstaterade att det sedan tidigare i biskopsmötets planering är insatt ett möte med Stefan Holmström i september, som han ska inbjudas till. Det blir då tillfälle att samtala om denna och andra frågor i anslutning till relationen EFS och Svenska kyrkan.

Biskopsmötet beslutade

att svara på skrivelsen genom att inbjuda Stefan Holmström till biskopsmötet i september.

§ 87

Generalsekreterare Helén Ottosson Lovén, kyrkosekreterare Cristina Grenholm, utvecklings- och planeringschef Erika Brundin och internationell chef Erik Lysén informerade och samtal fördes om aktuella frågor:

Kyrkostyrelsen
Generalsekreterarens
rapport

- Situationen i Mellanöstern med de under sommaren tilltagande konfliktsituationerna i Gaza och Irak. Biskoparna Åke Bonnier och Eva Brunne har agerat i media. Ärkebiskop Antje Jackelén har tillsammans med kyrkostyrelsens vice ordföranden publicerat en debattartikel i Svenska Dagbladet. Svenska kyrkans internationella verksamhet har höjt ambitionsnivån avseende humanitära insatser för att ge stöd och skydd för alla religiösa minoriteter. Konstaterades att det är viktigt att hålla fast den humanitära dimensionen och att det är angeläget att ta vara på de olika arenor Svenska kyrkan har. Samverkan med andra trossamfund och i interreligiösa rådet behöver finnas.
- Reformationsjubileet 2017, nuvarande planering och möjliga initiativ.

§ 88

Samtalsdelegationen mellan Svenska kyrkan och Ekumeniakyrkan har behandlat det reviderade förslaget till överenskommelse som biskopsmötet antog den 12 mars. Delegationen har föreslagit vissa justeringar, som nu presenterades för biskopsmötet. Biskoparna konstaterade att det handlar om att hitta rätt uttryck som tydliggör det positiva och goda med överenskommelsen och samtidigt inte utlovar mer än vad som faktiskt gäller. Förslaget bejakades med mindre justeringar.

Ekumenik
Dialogen med
Ekumeniakyrkan
(80 § 2013, 18 §, 37 §
2014)

Överenskommelsen ska kompletteras med en bakgrundstext, som innehåller en historisk beskrivning, nuläges- och omvärldsanalys, teologiska motiveringar och praktiska konsekvenser. Biskoparna konstaterade att överenskommelsen behöver belysas kyrkorättsligt.

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2014-08-25	5/2014	6 (9)

Den tidplan som finns innebär att ett helhetsförslag ska finnas till våren 2015 och en remissprocess genomförs under hösten 2015. Besluten kan då tas av Ekumeniakyrkans konferens vid Kristi Himmelsfärdshelgen 2016 och av kyrkomötet 2016.

Biskop Hans-Erik Nordin påtalade att han kommer att lämna den aktiva biskopstjänsten innan processen avslutats. En efterträdare bör utses som kan gå in i arbetet under innevarande år.

§ 89

Nuvarande mandatperiod för ledamöterna i teologiska kommittén avslutas vid 2014 års utgång. Inom ramen för kyrkostyrelsens fortsatta beredning av sin organisation ska teologiska kommitténs instruktion revideras. Ett underlag för beslut om eventuella förändringar inför 2015 presenterades.

Teologiska kommittén
Teologiska kommitténs
framtida uppdrag och
sammansättning

Biskoparna samtalade om frågeställningarna och nämnde bland annat teologiska kommitténs relation till forskningsenheten på kyrkokansliet samt balansen mellan att bearbeta ämnen på beställning respektive att initiera sådana. Värde av att ha ett organ som fungerar gränsöverskridande i relation till akademi, kyrkostyrelse och biskopsmöte poängterades.

§ 90

En fråga om diakoniinstitutionernas ställning i relation till Svenska kyrkan hade väckts. Biskoparna konstaterade att förändringar successivt har inträtt såväl formellt som i fråga om attityder. Det är viktigt att stimulera lokala samarbeten mellan diakoniinstitutioner, stadsmissioner och församlingar. Där finns resurser som bör tas till vara även om situationen ser olika ut i olika delar av landet.

Diakoniinstitutionerna
Diakoniinstitutionernas
ställning i relation till
Svenska kyrkan

I det kommande biskopsbrevet om diakoni kan dessa frågor beröras.

§ 91

I samband med bildandet av Svenska kyrkans utbildningsinstitut har blanketten för ansökan om dispens förnyats.

Utbildningsfrågor
Kriterier för dispens

Biskoparna poängterar att innan beslut om dispens tas ska studenten vara antagen av ett stift, vilket bör tydliggöras på blanketten. Förhandsbesked om kriterier för dispens kan som tidigare ges av stiftets och utbildningsinstitutets medarbetare.

§ 92

Handläggaren för ekumenik Sven-Erik Fjellström presenterade förberedelsearbetet så långt inför det gemensamma biskopsmötet för ELCT och Svenska kyrkan.

Biskopsmötet
Gemensamt möte med
ELCT:s biskopar

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2014-08-25	5/2014	7 (9)

Mötet kommer att förläggas till stiftsgården i Rättvik. Svenska kyrkans biskopsmöte samlas där måndagen den 24 augusti för egna överläggningar. Det gemensamma mötet planeras till tisdag – fredag, 25-28/8 med avslutning senast vid lunch. Tanken har varit att biskoparna från Tanzania sedan inbjuds att besöka de svenska stiftet enligt en planering som får göras tillsammans med stiftens kanslier. ELCT kommer vid denna tid att ha 24 biskopar.

Lennart Andréasson, handläggare på internationella avdelningen, tar ansvar för bokning av resor och frågor i anslutning till detta. Sven-Erik Fjellström kommer att möta biskoparna i ELCT i september och presentera planeringen av mötet.

För det fortsatta arbetet med mötets innehåll har ärkebiskopen utsett biskoparna Esbjörn Hagberg och Thomas Söderberg att ingå i planeringsgruppen.

Från varje stift är det önskvärt att så snart som möjligt få veta, dels om det finns särskilda kontakter med något stift eller någon biskop i ELCT, dels vilka möjligheter stiftet ser avseende innehåll och omfattning av ett besök. Biskoparna uppmanades att också tänka in det/de EFS-distrikt som finns i stiftet i planeringen. Biskopsmötets sekreterare Lena Bohman är samordnare och tar emot informationen.

§ 93

Biskop Thomas Söderberg informerade om att Västerås stift planerar för ett seminarium i Karl Cederqvists fotspår på Finnåkers kursgård. Karl Cederqvist som arbetade som ung på Finnåkers bruk, utbildade sig och blev missionär i Etiopien. Han räknas som en av grundarna av Mekane Yesus-kyrkan.

Information
Seminarium i Västerås stift

§ 94

Information om ärkebiskopens möten under den senaste tiden fanns bland biskopsmötets handlingar.

Information
Ärkebiskopens möten

§ 95

Ärkebiskopen hade väckt frågan om att tillsammans reflektera över biskopsmötets arbetsformer framöver. Det hade också anmälts i anslutning till arbetet med kyrkohandboken. Biskoparna var överens om värdet av en sådan diskussion, men att det behöver avsättas tid för detta. Ärendet bordlades och får återkomma vid ett senare möte.

Biskopsmötet
Biskopsmötets arbetsformer

§ 96

Biskoparna samtalade om förhållandet att vissa teologie studerande har stora problem med att läsa det obligatoriska grundspråket.

Prästutbildningen

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2014-08-25	5/2014	8 (9)

Biskoparna var överens om att inte ändra den grundläggande regeln om att examen för blivande präster ska innehålla studier i grekiska eller hebreiska. Dock är det viktigt att det finns en möjlighet att få dispens. En fördjupad analys av orsakerna till dispensansökningarna vore samtidigt önskvärd.

Krav på studier i
grundspråk

§ 97

Biskop Åke Bonnier framförde förslag om ämne för ett kommande biskopsbrev, nämligen nattvarden. Biskoparna bejakade detta och utsåg biskop Martin Modéus att tillsammans med biskop Åke Bonnier skissa på hur ett sådant biskopsbrev skulle se ut.

Biskopsbrev
Ämne för kommande
biskopsbrev

§ 98

Biskoparna framförde önskemål om att det i biskopsmötets planeringsdokument tydliggörs vid vilka tillfällen alla biskopar förväntas delta och att andra arrangemang finns med för information.

Biskopsmötet
Biskopsmötets planering

§ 99

Biskop Thomas Söderberg informerade om branden som drabbat stora delar av Västerås stift. 200 skogsägare har förlorat det mesta av sin egendom. Stiftet har förlorat 490 hektar brukbar mark.

Information
Branden i Västerås stift

Stiftets beredskapshandläggare har tillsammans med kyrkoherdar och församlingar funnits till stöd. Samtidigt kan man konstatera att det är nu som kyrkans uppdrag blir tydligt, att finnas med som stöd i bearbetningen av det inträffade. Biskopen har kallat kyrkoherdarna till ett samtal om två veckor.

§ 100

- Från utvärdering till utvecklingsarbete. UKÄ:s seminarium för utbildningar i teologi, religionsvetenskap och MR (Per Eckerdal)
- Dela tro - dela liv. Informationsbrev nr 4 samt konferensinbjudan
- Rapport från "Young in the world wide church 2014"
- Brev från Justin Welby, Archbishop of Canterbury
- Biskopsmötets kommande sammanträden
- "Detta öppna brev" Spiritualitet och regelverk i prästbrev inom Svenska kyrkan. En ny bok av Ingvar Bengtsson

Meddelanden

PROTOKOLL	DATUM FÖR MÖTET	PROTOKOLL NR	SIDA
Biskopsmötet	2014-08-25	5/2014	9 (9)

§ 101

Ärkebiskopen avslutade biskopsmötets ordinarie överläggningar och inbjöd till gemensam överläggning med stiftens kanslichefer och direktorer.

Temat för den gemensamma överläggningen var Svenska kyrkans roll och uppgift i den svenska välfärden.

Stiften
Gemensam
överläggning med
stiftens kanslichefer och
direktorer

Vid protokollet

Lena Bohman

Justeras

Lars Åstrand

Justeras

Antje Jackelén, ärkebiskop